

Толмачова І. Г. Характеристика діяльнісного компоненту у структурі медіа-компетентності / І. Г.Толмачова // Sciencerise: pedagogical education. – 2018. – № 7 (27). – С. 33 – 36.

УДК 378.147

DOI: 10.15587/2519-4984.2018.153208

ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНІСНОГО КОМПОНЕНТУ У СТРУКТУРІ МЕДІА-КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

І. Г. Толмачова

ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕЯТЕЛЬНОСТНОГО КОМПОНЕНТА В СТРУКТУРЕ МЕДІА-КОМПЕТЕНТНОСТІ БУДУЩИХ СПЕЦІАЛІСТОВ НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

И. Г. Толмачева

CHARACTERISTICS OF THE ACTIVE COMPONENT IN THE MEDIA-COMPETENCE STRUCTURE FUTURE FACTORS FOR INITIAL EDUCATION

I. Tolmachova

У статті йдеться про діяльнісну складову у структурі медіа-компетентності майбутніх учителів початкової школи. Визначено, сучасний учитель має уміти мотивувати учнів до навчання через комплекс медіа-засобів, реалізовувати їхні освітні можливості на уроці. Саме тому, процес професійної підготовки в закладах вищої освіти повинен сприяти оволодінню

комплексом теоретичних знань й практичних умінь й навичок щодо застосування медіа-засобів для задоволення освітніх потреб молодших школярів.

У статті розкрито структуру медіа-компетентності майбутніх вчителів початкових класів, акцентуючи увагу на діяльнісному компоненті. Підкреслено, що створення відповідного медіа-середовища в закладах вищої освіти сприятиме формуванню медіа-компетентності, удосконалисть навички роботи з програмовим забезпеченням, що стане результатом створення авторських медіа-продуктів.

У статті йдеться про освітні можливості медіа-засобів: можливість якісно презентувати інформацію, створювати медіа-продукти з метою удосконалення освітнього процесу, урізноманітнення форм, методів, прийомів навчання, зацікавлення молодших школярів долучатись до проектної діяльності, різносторонньо вивчати дисципліни, що дозволить вийти за рамки освітнього процесу. З огляду на це, майбутній фахівець має на високому рівні реалізовувати їх, створюючи власні медіа-продукти.

Визначено, що процес створення медіа-продуктів під час професійної підготовки формує певні професійні якості у майбутніх вчителів початкової школи, зокрема: активність, відповідальність, здатність до рефлексії тощо. Встановлено, що мультимедіа презентації є з одного боку медіа-продуктом, з іншого – універсальним підходом для репрезентації освітньої інформації: зручний інтерфейс дозволить швидко ознайомитись з навчальною інформацією. До медіа-продуктів також відносяться: відео-матеріали, аудіо-матеріали, електронні посібники, каталоги, книги, що дозволяють урізноманітнити освітній процес, ефективно реалізовувати освітню мету уроку.

Отже, діяльнісний компонент у структурі медіа-компетентності віддзеркалює навички роботи з медіа-засобами, сприяє створенню медіа-продуктів як ефективного засобу навчання й виховання сучасного покоління,

націлений на формування професійної позиції з точки зору інновацій у галузі медіа

Ключові слова: *медіа-компетентність, майбутні вчителі початкової школи, медіа-середовище, медіа-засоби, медіа-продукт, молодші школярі*

В статті говориться о деятельности составляющей в структуре медиа-компетентности будущих учителей начальной школы. Определено, современный учитель должен уметь мотивировать учащихся к обучению через комплекс медиа-средств, реализовывать их образовательные возможности на уроке. Именно поэтому, процесс профессиональной подготовки в учреждениях высшего образования должен способствовать овладению комплексом теоретических знаний, практических умений и навыков по применению медиа-средств для удовлетворения образовательных потребностей младших школьников.

В статье раскрыта структура медиа-компетентности будущих учителей начальных классов, акцентируя внимание на деятельностном компоненте. Подчеркнуто, что создание соответствующей медиа-среды в учреждениях высшего образования будет способствовать формированию медиа-компетентности, усовершенствует навыки работы с программным обеспечением, станет результатом создания авторских медиа-продуктов.

В статье говорится об образовательных возможностях медиа-средств: возможность качественно представить информацию, создавать медиа-продукты с целью усовершенствования образовательного процесса, разнообразие форм, методов, приемов обучения, заинтересовывать младших школьников приобщаться к проектной деятельности, разносторонне изучать дисциплины, что позволит выйти за рамки образовательного процесса. Учитывая это, будущий специалист должен на высоком уровне реализовывать их, создавая собственные медиа-продукты.

Определено, что процесс создания медиа-продуктов во время профессиональной подготовки формирует определенные профессиональные

качества у будущих учителей начальной школы, в частности: активность, ответственность, способность к рефлексии и тому подобное. Установлено, что мультимедиа презентации являются, с одной стороны, медиа-продуктом, с другой – универсальным подходом для репрезентации образовательной информации: удобный интерфейс позволит быстро ознакомиться с учебной информацией. К медиа-продуктам также относятся: видеоматериалы, аудиоматериалы, электронные пособия, каталоги, книги, позволяющие разнообразить образовательный процесс, эффективно реализовывать образовательную цель урока.

Итак, деятельностный компонент в структуре медиа-компетентности отражает навыки работы с медиа-средствами, способствует созданию медиа-продуктов как эффективного средства обучения и воспитания современного поколения, нацеленный на формирование профессиональной позиции с точки зрения инноваций в области медиа

Ключевые слова: медиа-компетентность, будущие учителя начальной школы, медиа-среда, медиа-средства, медиа-продукт, младшие школьники

The article deals with the active component in the structure of media competence of future teachers of the initial level. It is determined that a modern teacher should be able to motivate students to study through a set of media tools, to realize their educational opportunities at the lesson. That is why the process of professional training in higher education institutions should help to master the complex of theoretical knowledge and practical skills and skills in applying media to meet the educational needs of junior pupils.

The article outlines the structure of media competence of future primary school teachers, focusing on the activity component. It was emphasized that the creation of a suitable media environment in higher education institutions will help to develop media competence, improve the skills of working with software that will result from the creation of author's media products.

The article deals with the educational possibilities of media: the ability to present information in a qualitative way, to create media products in order to improve the educational process, to diversify the forms, methods, methods of teaching, the interest of younger students to join the project activity, to diversify the discipline, which will allow to go beyond educational process. In view of this, the future specialist should implement them at a high level, creating their own media products.

It is determined that the process of creating media products during professional training forms certain professional qualities in future primary school teachers, in particular: activity, responsibility, ability to reflect, etc. It has been established that multimedia presentations are on the one hand a media product, on the other hand, a universal approach for the representation of educational information: a user-friendly interface will allow you to quickly get acquainted with learning information. Media products also include: video materials, audio materials, electronic manuals, catalogs, books that allow diversifying the educational process, effectively implement the educational goal of the lesson.

Thus, the activity component in the media competence structure reflects the skills of working with media, facilitates the creation of media products as an effective means of training and upbringing the modern generation, aimed at creating a professional position in terms of media innovation

Keywords: *media competence, future primary school teachers, media environment, media, media product, junior schoolchildren*

1. Вступ

Сучасна молодь ХХІ століття живе, навчається, виховується в новому тисячолітті, яке характеризується бурхливим розвитком медіа-засобів. Комп'ютери, планшети, телефони, нетбуки відіграють ключову роль у житті кожної сучасної людини. Молодь щодня використовує гаджети для розваг (перегляд відео контенту, слухання музики, ігри тощо), спілкування, нівелюючи їхню освітню функцію.

Ураховуючи тенденцію до медіатизації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, вчителі початкової школи мають бути обізнаними щодо використання медіа-засобів. Саме під час професійної підготовки майбутнім фахівцям слід оволодіти теоретичними знаннями, комплексом практичних умінь і навичок, які дозволять ефективно реалізувати освітню мету з урахуванням сьогоденних нововведень у галузі освіти. Лише через практичну діяльність учитель у подальшій професійній діяльності зможе навчити молодших школярів грамотно та безпечно використовувати медіа-засоби, оволодівати освітнім, науковим матеріалом через віртуальні подорожі, комп'ютерні розвиваючі програми, медіа-продукти тощо. Таким чином, учитель в умовах реформування освіти повинен володіти практичними навичками роботи з медіа для успішного, ефективного навчання й виховання молодших школярів.

2. Літературний огляд

Проблема медіа-компетентності майбутніх учителів початкової школи стало предметом дослідження багатьох науковців. Учені в своїх працях звертають увагу на практичну значущість медіа-засобів, завдяки яким можна створювати змістовні медіа-продукти; готовність учителів упроваджувати інноваційні технології в освітній процес початкової школи [1]. Саме професійна підготовка в закладах вищої освіти має бути спрямована на практичне оволодіння медіа, знаходження підходів, форм, методів для навчання майбутніх учителів ефективно й результативно застосовувати медіа-засоби в професійній діяльності, створення відповідного медіа-середовища для того, щоб майбутні фахівці були більш наближені до реалій професійного фаху [2]. Тому, від ефективності професійної підготовки залежить вміння студентів працювати з комп'ютерами, планшетами, Smart-дошками, практично застосовувати їх для реалізації освітніх завдань (підготовка домашнього завдання, реалізація проектної діяльності, вивчення актуальних новин, які стосуються вивченої

теми), створення медіа-продуктів як показника діяльнісної складової медіа-компетентності.

Як зазначають зарубіжні дослідники, медіа-компетентність учителя – це, перш за все, наявний комплекс умінь і навичок для умілого й ефективного використання медіа-засобів [3]. Як бачимо, акцент робиться саме на діяльнісній складовій у структурі медіа-компетентності. Педагог має долучатися до створення медіа-продуктів, лише тоді він зможе формувати аудіовізуальну грамотність, критичне мислення молодших школярів, розвивати кругозір учнів, навчить аналізувати медіа-тексти, читати та розуміти інформацію, отриману з медіа [4]. Отже, майбутні фахівці мають володіти практичними вміннями й навичками щодо роботи з медіа-засобами для того, щоб змістовно проводити уроки, мотивувати учнів до навчання.

У науково-педагогічній літературі дефініція «медіа-компетентність майбутніх учителів» трактується як вміння працювати з медіа-засобами (аналіз медіа-інформації, створення медіа-продуктів, організація професійної діяльності через сучасні технології). Також, йдеться про важливу складову діяльності майбутнього фахівця – уміле застосування медіа на практиці [5]. Тому, ми вважаємо, що саме у процесі професійної підготовки слід навчити майбутніх учителів практично підходити до реалізації медіа-засобів, адже заклади загальної середньої освіти передбачають систематичне використання сучасних інформаційних технологій.

Медіа-компетентність майбутніх фахівців формується крізь призму практичних дій, спрямованих на реалізацію фахових завдань засобами медіа й ґрунтується на дотриманні діяльнісного показника в процесі професійної підготовки (створення медіа-продуктів, систематичне застосування медіа, оволодіння комплексом програмового забезпечення, використання медіа з метою підготовки домашніх завдань) [6]. Систематичне застосування медіа майбутніми вчителями початкової школи сприятиме оволодінню практичними вміннями й навичками роботи з медіа, без яких сучасний фахівець не зможе на високому рівні продемонструвати професіоналізм та прагнення

удосконалюватись у галузі медіа, що так необхідно для молодих фахівців у XXI столітті [7].

Як бачимо, науковці під час характеристики сутності медіа-компетентності майбутнього вчителя початкової школи акцентують увагу саме на діяльнісній складовій, виокремлюючи її поряд з мотиваційною та когнітивною. На нашу думку, це зумовлено тим, що: по-перше, під час використання медіа майбутні фахівці вчать аналізувати медіа-тексти, розуміти мову, символи медіа для подальшого використання здобутих навичок під час створення власного медіа-продукту; по-друге, систематична робота з медіа-засобами сприяє розвитку критичного мислення, залученню майбутніх учителів до кіберпростору з обов'язковим вивченням актуальних новин у галузі освіти, зіставлення інформації з різних інформаційних джерел; по-третє, діяльнісна складова в процесі професійної підготовки націлює майбутніх учителів на створення змістовних відео-сюжетів, творчих медійних проектів з фото й відеоматеріалами, які, в подальшому, стануть цікавою е-наочністю для учнів нового покоління [8,9].

Отже, практичне оволодіння медіа-засобами підвищує рівень медіа-компетентності майбутніх учителів початкової школи, оскільки відбувається процес аналізу інформації, формується творчий підхід щодо її репрезентації (використання безлічі медіа-програм, які розширюють рамки освітнього процесу). Тому, варто наголосити, що практичне використання медіа-засобів є однією з передумов ефективної реалізації професійної діяльності та формування медіа-компетентності майбутніх учителів [10,11].

Ми вважаємо, що практична підготовка майбутніх вчителів початкової школи задля формування необхідних умінь та навичок роботи з медіа-засобами має будуватись на наступних принципах: партнерства, науковості, доступності, систематичності й послідовності навчання, зв'язку навчання з майбутньою професійною діяльністю.

3. Мета та задачі дослідження

Метою дослідження є характеристика діяльнісного компонента у структурі медіа-компетентності майбутнього вчителя початкової школи.

Для досягнення мети були поставлені наступні задачі:

1. Характеристика форм, методів роботи у структурі діяльнісного аспекта формування медіа-компетентності майбутніх учителів початкової школи;
2. Визначення ролі медіа-середовища в закладах вищої освіти;
3. Аналіз результатів діяльнісного компонента в межах професійної підготовки майбутніх учителів.

4. Упровадження форм та методів роботи з майбутніми фахівцями початкової школи для формування в них медіа-компетентності

Для підсилення діяльнісного компонента в структурі медіа-компетентності майбутнього вчителя початкових класів ми упровадили низку форм та методів роботи. Зупинимось на цьому більш детально. Наприклад, створення мультимедіа презентації є універсальним підходом для демонстрації та унаочнення інформації. Можливість гіперпосилань, представлення матеріалу у вигляді графіків, таблиць; перегляд відеоматеріалів, прослуховування аудіоматеріалів. Оскільки українські школи використовують стандартну операційну систему, то мультимедійні презентації вдало підходять для ознайомлення дітей з новим матеріалом, представлення додаткової інформації, що розширить кругозір молодших школярів. Тож, робота в програмі Microsoft PowerPoint дозволить створити банк е-презентацій з різних тем, що стане успішною сходинкою для формування медіа-компетентності майбутніх учителів. Крім того, легка навігація допоможе користувачу створювати цікаві, креативні, оснащені різноплановим матеріалом медіа-продукти. Створюючи мультимедіа презентації, майбутні фахівці удосконалюють візуальні навички роботи з текстовим матеріалом: аналіз значного обсягу інформації, його структурування й лаконічність викладу; рухові уміння – швидкий пошук матеріалу на різних веб-сайтах у мережі Інтернет; формуються технічні навички – робота з

інтерфейсом програми, відбувається адаптація до дидактичних, освітніх, виховних особливостей програми.

Не менш цікавою є складання електронної методичної скарбнички з дисциплін початкової ланки, матеріалами якої можуть слугувати фотоматеріали, створені або відредаговані в програмі Photoshop, Paint, Microsoft Office; добірка аудіоматеріалів, що передбачає роботу з Media програвачем; контролюючі програми; електронні журнали, реалізовані за допомогою програми FlippingBook; посібники, збірки цікавих фактів; електронні енциклопедії, добірки корисних і цікавих веб-сайтів, методичних рекомендацій тощо. Означені медіа-продукти сприяють удосконаленню умінь і навичок роботи з програмами різної складності, формують уміння виокремлювати інформацію й уміло представляти її через медіа-засоби. Робота з медіа-продуктами слугує формуванню умінь щодо пошуку різних Інтернет-сервісів у всесвітній мережі для роботи онлайн.

Орієнтуючись у різних комп'ютерних програмах майбутні вчителі зможуть цікаво та нестандартно підходити до реалізації освітнього процесу; на відповідному етапі уроку за допомогою, наприклад, контролюючих програм, перевірити якість знань з теми, надати можливість учням самостійно визначити рівень оволодіння відповідним розділом або підрозділом. Крім того, вдало підібраний шаблон медіа-продукту, креативне оформлення зацікавить учнів детально ознайомитись з явищами, предметами, процесами, які вивчаються, вийти за рамки навчальної дисципліни. Тому, творчість учителя, грамотне застосування медіа-продукту уможливить ефективність навчання й надасть освітньому процесу ще більшого колориту.

Ефективною й актуальною формою роботи є дистанційне навчання, яке передбачає використання офф-лайн матеріалів з різних дисциплін. Створюючи такі офф-лайн добірки (відеозаняття, відеодосліди, лабораторні роботи, контрольні роботи), у майбутніх учителів удосконалюються технічні вміння роботи з програмою ProShow Producer, Movie Maker; удосконалюються аудіальні вміння – передача інформації, розрахована на сприймання органами

слуху. Створюючи офф-лайн заняття, майбутні фахівці вчаться komponувати інформацію, грамотно будувати послідовність ідей, тез, компетентно доносити її до аудиторії молодшого шкільного віку.

Цікавими є Інтернет-сервіси мультимедійних дидактичних вправ LearningApps, які надають можливість майбутнім фахівцям працювати онлайн, створювати інтерактивні вправи, розміщувати їх на сторінках сайтів або блогів. Означені сервіси є конструктором для розробки безлічі завдань з різних предметних галузей для вивчення, закріплення навчального матеріалу; урізноманітнення освітнього процесу. Працюючи з такими Інтернет-сервісами, у майбутніх учителів удосконалюються навички роботи з електронними освітніми платформи; формуються уміння застосовувати офф-лайн та онлайн сервіси на практиці.

5. Результати дослідження

Таким чином, діяльнісний компонент відіграє ключову роль у процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Практичне використання медіа-засобів удосконалює навички роботи з медіа (робота з комп'ютерним забезпеченням, онлайн сервісами); розвиває критичне мислення, уміння працювати з текстами, інформаційними джерелами [12]. Під час практичного використання медіа майбутні вчителі по-новому мислять, нестандартно підходять до розв'язання завдань освіти, розуміючи, що медіа-засоби є джерелом інформації та виступають підґрунтям для створення медіа-продуктів, які є показником практичного оволодіння медіа. Завдяки систематичній роботі з медіа-засобами, майбутні вчителі аргументовано підходять до вибору комп'ютерного забезпечення, враховуючи переваги офф-лайн і онлайн сервісів.

6. Висновки

Організація роботи в закладах вищої освіти має спрямовуватись на:

1. Систематичному використанні медіа, що покликані удосконалювати аудіальні (створення відеозанять, добірка комплексу аудіоматеріалів), візуальні (мультимедіа презентації, інфографіка), технічні навички (робота з інтерактивними вправами, Інтернет-сервісами);

2. Організації медіа-середовища в закладах вищої освіти, де б майбутні фахівці мали змогу практично використовувати весь потенціал сучасних технологій, дає змогу виокремлювати виховні й дидактичні цілі комп'ютерів, нетбуків, планшетів тощо. Крім того, медіа-середовище формує у майбутніх учителів практичні навички застосування медіа, здебільшого ведеться робота з комп'ютерним забезпеченням, ознайомлення з різноманітними освітніми й виховними медіа-продуктами та створення авторських напрацювань з різними дидактичними підцілями; реалізується міждисциплінарний підхід у контексті «медіа-фахові дисципліни»;

3. Розробки медіа-уроків, накопичення банку електронних матеріалів, які дозволять майбутнім учителям сформувавши власну професійну позицію; розкрити дидактичні можливості медіа-засобів; удосконалити практичні навички роботи під час створення медіа-продуктів.

Враховуючи медіатизацію освіти початкової школи, стандартний набір комп'ютерного забезпечення не зможе вплинути на якість освітнього процесу без коректного його використання. Слід казати про медіа-компетентного вчителя, який має професійно впроваджувати медіа-продукти в освітній процес й практично донести до свідомості молодших школярів, що медіа-засоби можуть кардинально змінити все, навіть перетворити освітній процес у цікаву й захоплюючу гру.

Література

1. Potter W. J. Media Literacy. Thousand Oaks. London: Sage Publication, 2001. 423 p.

2. Kubey R. Media Literacy in the Information Age. New Brunswick, London, 1997. 202 p.

3. Slastenin V. A., Podymova L. S. Readiness of teacher for innovations // Sibirskii pedagogicheskii zhurnal. 2007. Issue 1. P. 4–6.

4. A Study of Differences in the Degree to Which Instructors are Prepared to Manage the Development of the School They Teach at / Afanasyeva T. P. et. al. // European Journal of Contemporary Education. 2016. Vol. 17. P. 272–283. doi: <http://doi.org/10.13187/ejced.2016.17.272>

5. Анисимова Т. В., Кузнецова И. В., Самуйлова И. А. Психологическое моделирование репрезентации российской политической коммуникации в современных СМИ // В мире научных открытий. 2012. № 11. С. 48–60.

6. Донина И. А. Формирование готовности будущего педагога к развитию информационной культуры младших школьников: дис. ... канд. пед. наук. Великий Новгород, 1999. 225 с.

7. Федоров А. В. Медиаобразование: социологические опросы. Таганрог: Изд-во Кучма, 2007. 228 с.

8. Олефир С. В. Медийная и информационная грамотность пользователей библиотек и библиотечных пользователей // Вестник культуры и искусств. 2017. № 4 (52). С. 24–29.

9. Косолапова Е. В. Проблемы медиаграмотности школьников в контексте ИТ-образования // Современные информационные технологии и ИТ-образование. 2011. № 7. С. 866–872. <https://elibrary.ru/item.asp?id=23020830>

10. Князева М. А., Несмеянов В. Ф. О некоторых подходах к информационной подготовке и переподготовке (повышению квалификации) управленческих кадров // Концепт. 2013. № 1. С. 1–6. <https://cyberleninka.ru/article/v/o-nekotoryh-podhodah-k-informatsionnoy-podgotovke-i-perepodgotovke-povysheniyu-kvalifikatsii-upravlencheskih-kadrov>

11. Козлов О. А. Теоретико-методологические основы информационной подготовки курсантов военно-учебных заведений: монография. Москва: ИИО РАО, 2010. 322 с. <http://libed.ru/knigi-nauka/697794-1-rossiyskaya-akademiya-obrazovaniya-institut-informatizacii-obrazovaniya-kozlov-teoretiko-metodologicheskie-osnovi-te.php>

12. Шарипов Ф. Ф. Технологический аспект информационной подготовки студентов ВУЗов при изучении курса информатики // Вестник Таджикского государственного университета права, бизнеса и политики. Серия гуманитарных наук. 2012. № 4 (52). С. 254–261.
<https://cyberleninka.ru/article/v/tehnologicheskii-aspekt-informatsionnoy-podgotovki-studentov-vuzov-pri-izuchenii-kursa-informatiki>

References

1. Potter, W. J. (2001). *Media Literacy*. Thousand Oaks. London: Sage Publication, 423.
2. Kubey, R. (1997). *Media Literacy in the Information Age*. New Brunswick, London, 202.
3. Slastenin, V. A., Podymova, L. S. (2007). Readiness of teacher for innovations. *Sibirskii pedagogicheskii zhurnal*, 1, 4–6.
4. Afanasyeva, T. P., Yeliseyeva, I. A., Lazarev, V. S., Tyunnikov, Y. S. (2016). A Study of Differences in the Degree to Which Instructors are Prepared to Manage the Development of the School They Teach at. *European Journal of Contemporary Education*, 17, 272–283. doi: <http://doi.org/10.13187/ejced.2016.17.272>
5. Anisimova, T. P., Kuznetsova, I. V., Samuilova, I. A. (2012). Psychological modeling of the representation of Russian political communication in modern media. *In the world of scientific discoveries*, 11, 48–60.
6. Donina, I. A. (1999). Formation of the readiness of the future teacher to the development of information culture of younger students. *Veliky Novgorod*, 225.
7. Fedorov, A. V. (2007). *Media Education: Sociological Surveys*. Taganrog: Publishing House Kuchma, 228.
8. Olefir, S. V. (2017). Media and information literacy of library users and library users. *Bulletin of Culture and Arts*, 4 (52), 24–29.

9. Kosolapova, Ye. V. (2011). Problems of media literacy of schoolchildren in the context of IT education. Modern information technologies and IT education, 7, 866–872.

10. Knyazeva, M. A., Nesmeyanov, V. F. (2013). On some approaches to information training and retraining (advanced training) of managerial personnel. Concept, 1, 1–6.

11. Kozlov, O. A. (2010). Theoretical and methodological foundations of information training for cadets of military schools. Moscow: IIE RAO, 322.

12. Sharipov, F. F. (2012). Technological aspect of information preparation of students of universities in studying the course of computer science. Bulletin of the Tajik State University of Law, Business and Politics. Humanities series, 4 (52), 254–261.

Рекомендовано до публікації д-р пед. наук, професор Караман О. Л.

Дата надходження рукопису 15.11.2018